



PREDLOG PRAKTIČNE POLITIKE

BCBP | office@bezbednost.org | Gundulićev venac 48 | 11000 Beograd

O autoru:

Danilo Pejović je finansijski direktor Transparentnosti Srbija. Diplomirao na Tehnološko-metalurškom fakultetu u Beogradu 1995. godine. Prati javne nabavke od usvajanja zakona 2002. god. Učestvovao je u realizaciji brojnih projekata iz oblasti javne administracije, borbe protiv korupcije, slobodnog pristupa informacijama, praćenja finansiranja političkih partija, konflikta interesa i drugih tema. Autor i koautor više članaka i publikacija o javnim nabavkama.

Teme:

- Praksa javnih nabavki u sektoru bezbednosti
- Planiranje nabavki
- Zaštita prava ponuđača
- Poverljive nabavke
- Preporuke

Kontakt:

ts@transparentnost.org.rs

Danilo Pejović

NABAVKE U SEKTORU BEZBEDNOSTI

Oktober 2012.

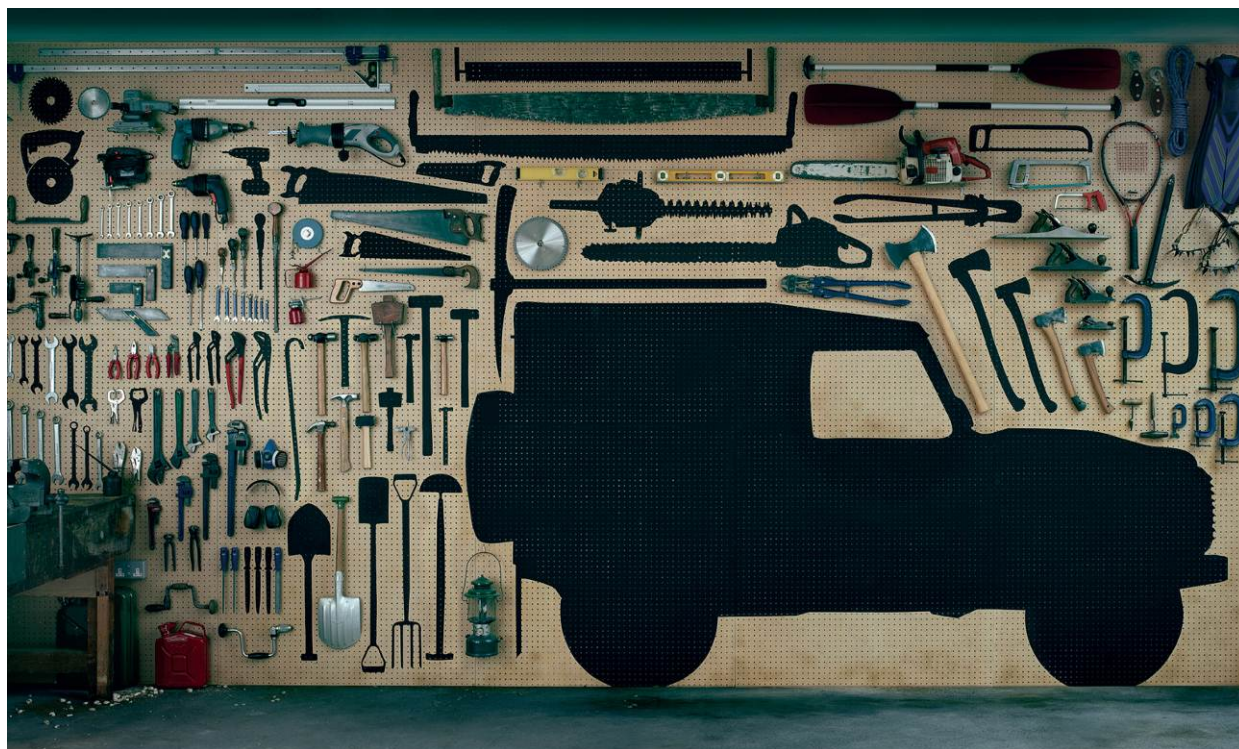


Predstavnici stručne javnosti, civilno društvo, mediji, politički predstavnici i međunarodne institucije identifikovali su nabavke u javnom sektoru kao mesta sistemske korupcije. Nedovoljno izgrađen institucionalni i pravni okvir ostavlja mogućnost preliivanja društvenog bogatstva u privatne džepove. Takođe, propusti do kojih dolazi prilikom planiranja ili sačinjavanja tenderske dokumentacije mogu dovesti do gubitaka na više načina. Do njih dolazi kako preplaćivanjem usluga, dobara i radova, tako i pribavljanjem neodgovarajućih predmeta nabavki, koje ne mogu ispuniti svoju namenu ili koje je ne mogu potpuno ispuniti. Izbor neodgovarajućeg ponuđača može dovesti do toga da nabavka i ne bude izvršena, što posledično dovodi ne samo do ponavljanja postupka i angažovanja resursa za ove potrebe, već i do pomeranja rokova pružanja usluga koje bi navedenom nabavkom trebalo da budu pružene.

Nabavljanje potrebnih dobara, usluga i radova u sektoru bezbednosti ima nekoliko specifičnosti. Pre svega, nabavke se dele na javne i poverljive. Dok se javne nabavke sprovode u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i podležu institucionalnoj i javnoj kontroli, poverljive nabavke su zbog svoje prirode izuzete iz javnog uvida, ali i iz detaljnije institucionalne kontrole. Ove okolnosti dovele su do pojave više spornih nabavki u sektoru, za koje je, i pored njihovog statusa, saznala i javnost.

Prilikom ove vrste nabavki postoji poseban rizik, jer pribavljanje neadekvatnog predmeta nabavke ili odabir neodgovarajućeg ponuđača neće dovesti samo do gubitka novca i vremena, već i do povećanog bezbednosnog rizika, pa i do gubitka ljudskih života.

Praksa javnih nabavki u sektoru bezbednosti



Javne nabavke u sektoru bezbednosti sprovode se u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama iz 2009. godine. Obim nabavki razlikuje se od institucije do institucije. Dok su ministarstva veliki i složeni sistemi, koji imaju brojne organizacione jedinice i različite potrebe kada su u pitanju dobra, usluge i radovi neophodni za funkcionisanje institucija, Bezbednosno-informativna agencija predstavlja jedinstvenu instituciju, sa manjim obimom nabavki i manjom raznovrsnošću predmeta nabavki. Ministarstva odbrane i unutrašnjih poslova, takođe, spadaju u najveće naručiocce u Srbiji.

Planiranje javnih nabavki

Planiranje predstavlja prvi korak u procesima javnih nabavki. Od toga koliko je kvalitetno sačinjen plan nabavki zavisi kako i koliko će institucija moći da zadovolji svoje potrebe, a posledično tome i kako će moći da odgovori na zadatke koji su pred nju postavljeni. Planom nabavke bi, pored potrebnih dobara i usluga, te opredeljenih sredstava, trebalo da bude definisana procedura koja će biti korišćena, kao i

vremenski rok u kom će biti realizovan ceo postupak. Izrada odgovarajućeg plana nabavki utiče na stepen rizika od pojave korupcije tokom celog procesa nabavljanja. Kvalitetno sačinjen plan nabavki može značajno da smanji rizik od pojave korupcije u ostalim fazama postupka.¹

Planovi javnih nabavki, kako Ministarstava odbrane i unutrašnjih poslova, tako i BIA, javno su dostupni i dati su u informatorima o radu, koji su objavljeni na sajtu ovih institucija. Iz samih planova moguće je izvesti nekoliko zaključaka.

Plan javnih nabavki *Ministarstava unutrašnjih poslova*² za 2012 godinu sačinjen je na osnovu modela koji je predložila Uprava za javne nabavke i sadrži potrebne informacije. Međutim, prilikom procene vrednosti pojedinih javnih nabavki cifre koje bi trebalo da predstavljaju procenjenu vrednost javne nabavke u određenim slučajevima zaokruživane su na deset hiljada dinara, dok su u drugim slučajevima zaokruživane na nivou miliona. Ovaj podatak ukazuje ne samo na to da prilikom planiranja nabavki nije izvršena, ili nije u potpunost izvršena, procena troška koja se zasniva na detaljnijem ispitivanju tržišta, već i na to da su iznosi unošeni aproksimativno. Tvorci plana nabavki su u ovom slučaju mogli da se posluže i podacima o prethodno realizovanim nabavkama sa istim predmetom nabavke kako bi preciznije ustanovili planiranu vrednost javnih nabavki.

Plan nabavki *Ministarstva odbrane* za 2012. godinu³ značajno se po formatu razlikuje od onog koji je predložila Uprava za javne nabavke⁴. Iz samog dokumenta moguće je zaključiti da Ministarstvo obavlja nabavke za čitav niz institucija pod svojom nadležnošću, počev od Vojnomedicinske akademije i institucija obrazovanja, pa do pojedinih kasarni i aerodroma. Dokument predstavlja više spisak potreba, nego dokument na osnovu koga će biti sprovedene nabavke, jer mu nedostaju kako procenjene vrednost nabavki i projektovano vreme za sprovođenje postupka i realizaciju nabavki, tako i planirani postupak. Ipak, u pojedinim slučajevima iz dokumenta se vidi obim nabavki u jediničnom smislu.

Bezbednosno-informativna agencija predstavila je plan nabavki u četiri dokumenta: Javne nabavke, Nabavke male vrednosti, Pregovarački postupak bez objavljivanja javnog poziva i Poverljive nabavke (nabavke na koje se ne primenjuje Zakon). Prva tri dokumenta sadrže sve potrebne podatke navedene u modelu koji je predložila Uprava za javne nabavke. Četvrti dokument sadrži informaciju o predviđenom iznosu poverljivih nabavki, kao i iznos koji je utrošen na nabavke ove vrste do trenutka ažuriranja informatora.

Uz ogradu da osim dokumenata u okviru informatora o radu Ministarstva odbrane i unutrašnjih poslova postoje i drugi, detaljniji dokumenti o planovima javnih nabavki, možemo zaključiti da su planovi javnih nabavki sačinjeni pre kao spiskovi potreba institucije nego kao dokumenti koji bi trebalo da urede pribavljanje usluga, dobara i radova. Suština izrade planova nabavki nije samo u tome da budu određeni predmeti nabavke, već i da budu definisani vremenski i materijalni okviri za realizaciju nabavki kako bi kapaciteti institucije bili što bolje iskorišćeni. Planovi nabavki Ministarstva odbrane ne sadrže informacije koje bi omogućile da oni potpuno ispune svoju namenu, pa pre služe za informisanje javnosti o tome na šta će biti potrošen novac poreskih obveznika.

Glavne karakteristike prakse javnih nabavki

Za ocenjivanje prakse javnih nabavki koristi se niz pokazatelja koji ukazuju na slabosti tenderskih procedura. S obzirom na raspoložive podatke i na obim ovog rada, za ocenjivanje uspešnosti uzeti su

podaci o prosečnom broju ponuda po tenderu i o stepenu ušteta u sprovedenim postupcima za period 2011–2012. godine.

Tabela 1: Praksa javnih nabavki u sektoru bezbednosti u Srbiji

| Institucija | Prosečan broj ponuda po tenderu | Procenat tendera sa jednim ponuđačem |
|--|---------------------------------|--------------------------------------|
| Ministarstvo odbrane ⁵ | 8,9 | 33% |
| Ministarstvo unutrašnjih poslova ⁶ | 3,4 | 33% |
| Bezbednosno-informativna agencija ⁷ | 3,5 | 6% |
| Nacionalni prosek 2010. ⁸ | 3,5 | 34% |
| Nacionalni prosek 2011. ⁹ | 3,2 | 40% |

Iz navedenih podataka vidi se da je prosek primljenih ponuda u Ministarstvu unutrašnjih poslova i Bezbednosno-informativnoj agenciji približan prosečnom broju ponuda na nacionalnom nivou. Prilikom interpretiranja podataka treba imati u vidu to da su ovde navedene i formalno neispravne ponude, te se bez mnogo bojazni može konstatovati da u ovim institucijama, kao i u celom sistemu javnih nabavki u Srbiji, ne postoji konkurencija kada su u pitanju javne nabavke. Sa druge strane, u Ministarstvu odbrane postoji izuzetno visok broj ponuda po javnom pozivu. Na osnovu uvida u izveštaje¹⁰ o sprovedenim nabavkama, možemo izdvojiti nabavke koje imaju veoma veliki broj ponuda. Tako je, na primer, broj ponuda tokom nabavki usluga za održavanje motornih vozila po pravilu 49, dok je prilikom nabavke ulja za loženje¹¹ u dva tendera pristiglo 316, odnosno 317 ponuda. Ovaj podatak treba uzeti sa rezervom, s obzirom na veličinu tržišta i na broj kompanija koje se ovim poslom bave. Ove nabavke su svakako podigle prosečan broj ponuda navedenih u tabeli 1.

Može biti postavljno više hipoteza koje bi objasnile veliki broj ponuda u Ministarstvu odbrane. Prva hipoteza odnosi se na tradicionalno visok stepen poverenja u vojsku, vojne procedure i kontrolu, što potencijalnog ponuđača čini uverenim da će biti ravnopravan sa ostalim ponuđačima i da neće biti žrtva korupcije ili nemara, kao i da će mu, u slučaju da mu bude dodeljen ugovor, biti plaćeno u dogovorenom roku. Druga hipoteza bi mogla biti povezana sa poverenjem u sistem zaštite prava. Kada ulazi u proceduru, potencijalni ponuđač polazi od pretpostavke da je reč o hijerarhijski potpuno uređenom sistemu, koji će eventualne propuste rešiti pravedno i u roku. Treća hipoteza odnosi se na relativno skromne uslove koje ponuđači moraju da ispune kako bi učestvovali u postupcima. Koja je od navedenih hipoteza ispravna i u kojoj meri, ostaje pitanje koje treba istražiti u nekom od narednih radova.

Procenat nabavki u ministarstvima za koje je primljena samo jedna ponuda takođe je blizak nacionalnom proseku, dok je taj procenat u Bezbednosno-informativnoj agenciji znatno niži. Kako ministarstva predstavljaju velike naručioce, sa velikim spektrom raznovrsnih predmeta nabavke, može se pretpostaviti da su ovi podaci bliski podacima koji postoje na republičkom nivou.

Prilikom ocenjivanja prakse javnih nabavki kao jedan od glavnih indikatora uzima se stepen ostvarenih ušteta u odnosu na planirane rashode. U tabeli 2 dat je uporedni pregled ušteta institucija sektora bezbednosti prilikom nabavki velike vrednosti.

Tabela 2: Ušteda institucija sektora bezbednosti prilikom realizacije nabavki velike vrednosti

| Institucija | Planirana vrednost (u hiljadama dinara) | Ugovorena vrednost (u hiljadama dinara) | Procenat uštede (%) |
|--|--|--|------------------------|
| Ministarstvo odbrane 2010. ¹² | 4.801.677 | 4.150.252 | 13,6 |
| Ministarstvo odbrane 2011. ¹³ | 5.872.314 | 5.023.983 | 14,4 |
| Ministarstvo unutrašnjih poslova 2010. ¹⁴ | 1.567.742 | 1.471.425 | 6,1 |
| Ministarstvo unutrašnjih poslova 2011. ¹⁵ | 1.675.399 | 1.555.774 | 7,1 |
| Bezbednosno-informativna agencija 2011. ¹⁶ | 42.209 | 39.934 | 5,4 |

Iz navedenih podataka vidi se da su sve institucije imale određene uštede u odnosu na planirane izdatke. Ukoliko uporedimo podatke iz tabele 2 sa podacima iz tabele 1, potvrdićemo tezu da su uštede veće ukoliko postoji veća konkurencija, tj. ukoliko postoji veći broj ponuda po tenderu. U Ministarstvu odbrane ostvarena je najveća ušteda u odnosu na planirane izdatke, ali ove rezultate treba uzeti sa određenom rezervom, jer se planovi nabavki, kao što je već navedeno, po svoj prilici ne sprovode na osnovu temeljnih istraživanja tržišta, bar kada je o jednom broju nabavki reč, već na osnovu nekih drugih inputa. Pravu sliku bismo dobili ukoliko bimo cene postignute tokom tenderskih procedura uporedili sa tržišnim cenama u trenutku plaćanja. Ovakvo poređenje prikazalo bi realnu ekonomičnost sprovedenih postupaka i dalo odgovor na pitanje kolike su realne uštede i da li ih zaista ima.

Zaštita prava

Zaštita prava u postupcima javnih nabavki odvija se u dva stepena. Nezadovoljni ponuđač se u prvom stepenu „žali“ samom naručiocu. Ukoliko nije zadovoljan odlukom, može uputiti žalbu Republičkoj komisiji za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki. Procenat usvojenih, odnosno odbijenih zahteva govori o stepenu zaštite ponuđača unutar same institucije. Što je veći udeo nabavki na koje je uložen zahtev poništeno, manji je stepen zaštite ponuđača unutar institucije i obrnuto. Što je veći udeo odbačenih zahteva, stepen zaštite je veći.¹⁷ U tabeli 3¹⁸ dat je uporedni pregled usvojenih i odbijenih, odnosno odbačenih zahteva za period 2010–2011 u institucijama bezbednosti u Srbiji.

Prvi zaključak bio bi da se na tendere institucija, s obzirom na broj nabavki, žali izrazito mali broj ponuđača (npr. Ministarstvo odbrane je u navedenom periodu imalo 461 nabavku velike vrednosti i 13.770 nabavki male vrednosti).¹⁹ Ovo je inače obeležje celog sistema javnih nabavki u Srbiji i pre govori o nedovoljnom poverenju u institucije, nego o poštovanju propisa i procedura. Moguće je da na ponuđače utiče to što je reč o institucijama sile kojima se „ne treba zamerati“, pa oni lakše odustaju od ulaganja zahteva. Uočljivo je da je broj usvojenih zahteva značajno veći od broja odbačenih, odnosno odbijenih zahteva, osim kod BIA. Podatak govori o slaboj zaštiti ponuđača unutar institucija. Ova slabost jasno

ukazuje na potencijalni rizik od postojanja korupcije u navedenim institucijama, kao i na potrebu vršenja dodatne kontrole postupaka nabavki.

Tabela 3: Usporedni pregled usvojenih i odbijenih, odnosno odbačenih zahteva za period 2010–2011 u institucijama bezbednosti u Srbiji

| Institucija | Broj uložениh zahteva | Broj delimično ili u celini poništenih postupaka | Broj odbijenih ili odbačenih zahteva | Ostalo |
|--|-----------------------|--|--------------------------------------|----------|
| Ministarstvo odbrane | 26 | 19 | 4 | 3 |
| Ministarstvo unutrašnjih poslova | 24 | 13 | 7 | 4 |
| Bezbednosno-informativna agencija | 1 | 0 | 1 | 0 |

Poverljive nabavke

Konkurentnost i transparentnost predstavljaju glavne karakteristike kupovine javnim sredstvima. Poverljive nabavke, međutim, ne karakteriše transparentnost. Nedostatak transparentnosti ne može da ne utiče na ograničavanje konkurentnosti, s obzirom na to da predmet nabavke, njegove karakteristike i potrebne količine nisu poznate širem krugu potencijalnih ponuđača. Kako prilikom poverljivih nabavki interes zaštite podataka preteže nad univerzalnim pravilom javnosti rada, postoje rizici da će doći do korupcije. Poverljive nabavke najčešće se sprovode u institucijama sektora bezbednosti, s obzirom na to da je u ovom sektoru najzastupljeniji institut poverljivosti i prilikom drugih procedura i postupaka.

Da bi nabavka mogla da bude sprovedena po poverljivoj proceduri, potrebno je da ispuni dva uslova. Kao prvo, potrebno je da nabavka na osnovu posebnog propisa bude proglašena poverljivom i da je nadležni organ svojom odlukom odredi kao poverljivo.²⁰

Predmeti nabavke koji mogu biti proglašeni poverljivim navedeni su u uredbama o sredstvima posebne namene²¹ i razlikuju se od institucije do institucije. Uredbe o kojima je reč predviđaju da se na proceduru nabavke pojedinih vrsta pokretnih stvari ne primenjuje zakonska procedura, već procedura bez javnog oglašavanja. Međutim, Zakon o javnim nabavkama ne dopušta apsolutne izuzetke prema vrsti robe koja se nabavlja, već nalaže da se u svakom konkretnom slučaju pre određivanja poverljivosti utvrdi da li bi „saznanje neovlašćenih lica da se takve nabavke sprovode, ili saznanje da predmeti nabavke imaju određene specifikacije ili da se vrše od određenog ponuđača, ugrozilo bezbednost države i građana“.

Spiskovi dobara koja se mogu pribavljati poverljivim nabavkama generalno su vrlo iscrpni, a institucije, po pravilu, nabavku, ukoliko mogu, proglašavaju poverljivom i sprovode je bez javnog poziva. O ovakvoj praksi svedoče podaci o poverljivim nabavkama Ministarstva odbrane, gde udeo poverljivih nabavki u ukupnom broju nabavki iznosi 15%²², i Bezbednosno-informativne agencije, gde taj procenat iznosi 95%²³. Tako su kao poverljive sprovedene nabavke motorcikala za potrebe MUP-a 2010. godine²⁴ i putničkih automobila za potrebe Ministarstva odbrane 2008.godine.²⁵

Zaključak sa preporukama

Procedure nabavki u sektoru bezbednosti imaju iste nedostatke kao i procedure nabavki u drugim delovima javnog sektora. Kada je reč o javnim nabavkama, čini se da problemi počinju već tokom planiranja. Ne ulazeći u svrsishodnost pojedinih nabavki, možemo zaključiti da procenjivanje vrednosti pojedinih nabavki nije izvršeno ili da nije izvršeno na osnovu ispitivanja tržišta. Planiranje izdataka za nabavke moglo bi značajno da bude unapređeno ukoliko bi vrednost pojedinih nabavki bila pažljivije određena, a vremenski okviri za realizaciju nabavki odoređeni prema potrebama institucije i raspoloživim resursima neophodnim za realizaciju. Ovime bi, osim potencijalnih ušteda i racionalnijeg korišćenja sredstava, značajno bio ograničen prostor za pojavu korupcije, jer bi time limit za prihvatljivost ponude bio približan tržišnoj vrednosti dobra, usluge ili rada. Planiranje bi moglo biti unapređeno formiranjem uputstva kojim bi bili definisani elementi na osnovu kojih bi se vršilo planiranje, kao što su, na primer, cene istovrsnih nabavki u prošlom periodu, tržišne cene, indeks porasta cena u periodu između dve istovrsne nabavke, stanje zaliha pojedinih potrošnih roba, vreme u kojem će predmet nabavke biti potreban i sl.

Postupke poverljivih nabavki, koje su izuzete iz primene Zakona o javnim nabavkama, trebalo bi standardizovati. Ovo podrazumeva izradu standardizovanih uputstava, procedura i modela dokumenata, koji bi se primenjivali u svim institucijama koje sprovode ovakve nabavke. Kontrolni mehanizmi bili bi obezbeđeni unutar institucije (postojeći organi interne revizije, unutrašnje kontrole i dr.), ali i izvan nje (Državna revizorska institucija). Ovi mehanizmi bi obavljali svoju funkciju ne samo nakon sprovođenja nabavki, već tokom nabavki, tako što bi pratili fazu po fazu postupka nabavke. Ukazivanje na propuste i njihovo otklanjanje bilo bi vršeno tokom realizacije nabavke, a ne nakon što je eventualna šteta već pričinjena, kao što je to sada slučaj.

Izgradnja kvalitetnijih mehanizama zaštite ponuđača ne bi samo smanjila broj oborenih tendera, već bi i povećala poverenje u procedure javnih nabavki, što bi posledično vodilo povećanju konkurencije i stvaranju povoljnijih uslova nabavke. Imajući u vidu broj nabavki ministarstava, opravdano bi bilo formirati komisiju koja bi se bavila zaštitom prava ponuđača unutar institucije, s obzirom na to da komisija koja donosi odluku o pojedinim nabavkama prestaje da radi nakon što izabere najpovoljnijeg ponuđača. Ovo telo bi imalo stalni sastav i donosilo bi samo odluke o podnetim zahtevima za zaštitu prava. Odgovornost za ishode zahteva bila bi definisana, a mesto na kome se donosi odluka bilo bi izmešteno u odnosu na ostale učesnike u postupku.

Ukupnjavanje više nabavki male vrednosti doprinelo bi materijalnim uštedama, ali bi time i ljudski potencijal bio efikasnije iskorišćen zbog smanjenja broja postupaka i lakše kontrole izvršenja ugovornih obaveza. U slučajevima kada objedinjavanje ne bi bilo moguće, nabavka bi mogla biti realizovana podelom na partije.

Poverljive nabavke bi trebalo standardizovati. Pod tim bi se podrazumevalo propisivanje postupaka, izrada modela akata, definisanje kruga lica koji bi imali pristup podacima o nabavkama. Kontrolni mehanizmi unutar institucije (interna revizija, unutrašnja kontrola, inspektorat) i izvan nje (Državna revzorska institucija) trebalo bi da kontrolišu postupke tokom svake faze realizacije nabavki. Na ovaj način bi se izbeglo to da se propusti konstatuju nakon što je šteta napravljena, jer onda nema mogućnosti da se posledice saniraju ili umanje.

Kao poseban problem u institucijama bezbednosti, što je neposredno u vezi sa sprovođenjem postupaka nabavki, javlja se zaštita uzbunjivača ili tzv. „duvača u pištaljku“. Kako je rad ovih institucija generalno pod velom tajnosti, te kako je po prirodi posla količina tajnih podataka veća nego u drugim institucijama, ovaj problem treba rešavati na dva koloseka – usvajanjem odgovarajućih akata kojima bi se uzbunjivači zaštitili, ali i promovisanjem ideje da uzbunjivanje nije potkazivanje, već da je to aktivnost koja je korisna kako za samu instituciju, tako i za društvo. U ovim dokumentima bi trebalo da bude propisano da, pored mehanizama zaštite (otpuštanja, premeštanja na niže radno mesto, umanjivanja plate, šikaniranja i sl.), postoji i mogućnost revizije tajnosti podataka i dokumenata. U tom slučaju prijavljivanje bi moglo biti izvršeno izvan institucije, postojale bi stimulativne mere za zaposlene koji ukažu na nepravilnosti i zloupotrebe, kao što su materijalna naknada, pohvala, brže napredovanje u službi i sl. Aktom bi trebalo da bude utvrđena razlika između uzbunjivanja i prigovora radi ostvarivanja sopstvenih prava.

Literatura:

1. Directive 2004/18/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 on the coordination of procedures for the award of public works contracts, public supply contracts and public service contracts.
<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0018:EN:HTML>>
2. Varinac, Savić i dr. *Novi Zakon o javnim nabavkama sa komentarom*. Beograd: Public Aktiv, 2009.
3. Varinac, Maletić i dr. *Javne nabavke, novi podzakonski akti – komentar*. Beograd: Public Aktiv, 2010.
4. Pope, Jeremy. *The elements of a National Integrity System*. Transparency International, 2000.
5. Pyman, Mark. *Building Integrity and countering corruption in defense and security*. London: Transparency International UK, 2012.
6. Pyman, Mark. *Building Integrity and reducing corruption in defense and security: 20 practical reforms*. London: Transparency International UK, 2011.

¹ Pravilno odabran postupak i dobro procenjena vrednost nabavke predstavljaju prvu prepreku korupciji.

² <<http://www.mup.gov.rs/cms/resursi.nsf/InformatorMUP-cirilica.doc>>

³ <http://www.mod.gov.rs/cir/aktuelno/informator_2010/inf_index.php>

⁴ <<http://www.ujn.gov.rs/ci/documents/models>>

⁵ Uprava za javne nabavke Republike Srbije. Odgovor na zahtev za slobodan pristup informacijama od 16. 3. 2012.

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

⁸ Uprava za javne nabavke Republike Srbije. „Izveštaj o javnim nabavkama Republike Srbije za 2011. godinu.“

⁹ Ibid.

¹⁰ Obrazac A – Evidentiranje podataka o zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, I kvartal 2010. Informator o radu ministarstva odbrane. <http://www.mod.gov.rs/cir/aktuelno/informator_2010/inf_index.php>

¹¹ Ibid.

¹² Uprava za javne nabavke Republike Srbije. „Izveštaj o javnim nabavkama Republike Srbije za 2010. godinu.“ Prilog 2.

¹³ Uprava za javne nabavke Republike Srbije. „Izveštaj o javnim nabavkama Republike Srbije za 2011. godinu.“ Prilog 2.

¹⁴ Ibid. 11

¹⁵ Ibid. 12

¹⁶ Bezbednosno-informativna agencija. *Informator o radu Bezbednosno-informativne agencije*. Beograd: 44.

¹⁷ Zahteve koje je usvojila Republička komisija trebalo je da usvoje naručioc, što govori o propustu naručioca.

¹⁸ Odgovor na zahtev za slobodan pristup informacijama od javnog značaja od 12. 3. 2012.

¹⁹ Odgovor na slobodan pristup informacijama od javnog značaja od 15. 6. 2012. godine.

²⁰ „Zakon o javnim nabavkama.“ *Službeni glasnik RS*, br. 116-08, 2008: član 7.

²¹ „Uredbe o sredstvima za posebne namene“ (*Službeni glasnik RS* br. 29/2005), „Uredbe o sredstvima posebne namene“ (*Službeni glasnik RS* br. 82/2008) i „Uredbe o određivanju sredstava za posebne namene za potrebe Bezbednosno-informativne agencije“ (*Službeni glasnik RS* br. 21/2009).

²² Ibid., 19.

²³ Ibid., 18.

²⁴ <http://www.pressonline.rs/sr/vesti/vesti_dana/story/143749/MUP+za+motore+dao+milion+evra!.html>

²⁵<<http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/125/Dru%C5%A1tvo/1140342/Milionska+%C5%A1eta+Ministarstva+odbrane%3F.html>>



REPUBLIKA
SRBIJA
AGENCIJA
ZA BORBU
PROTIV
KORUPCIJE

Publikacija je objavljena uz podršku Agencije za borbu protiv korupcije u okviru projekta „Mapa rizika od korupcije u sektoru bezbednosti“. Stavovi autora izneti u tekstu ne odražavaju nužno mišljenje Agencije.